

Healthy Work, Good for Business

Werkconferentie 29 april 2016

Health Hub Roden

Kunnen we komen tot een publiek-private samenwerking (PPS) op het gebied van arbeid en gezondheid, die zo aantrekkelijk is dat we het kunnen exploiteren naar het buitenland? Dit was de vraag waar circa 30 onderzoekers en professionals zich aan waagden tijdens deze informele werkconferentie op locatie van zo'n PPS: de Health Hub Roden.

In Health Hub Roden werken kennisinstellingen, bedrijven en overheid samen aan onderzoek en innovatieve oplossingen op het gebied van medische technologie en gezond ouder worden. Denk aan de ontwikkeling van katheters en stents.

Health Hub Roden

Door het sluiten van een Cordis vestiging van gezondheidsbedrijf Johnson & Johnson in Roden kwamen in 2008 ruim 2.000 mensen op straat te staan. Met ondersteuning vanuit de regio hebben enkele ontslagen medewerkers toen Springboard opgericht met als doel om de medische technische kennis voor deze regio, waar de banen toch al niet dik bezaaid zijn, te behouden. Met 'van baan naar business' als insteek fungeerde dit initiatief letterlijk als springplank naar nieuw werk: er ontstonden zeven nieuwe bedrijven die samen aan 150 mensen werk bieden. In de slipstream ontstonden extra banen bij leveranciers. In totaal heeft 86% van de ontslagen mensen ander werk gevonden.

De bedrijven die zijn ontstaan, zitten samen in een pand waar ook VDL is gehuisvest. Ze schaffen gezamenlijk apparatuur aan, met

ondersteuning vanuit de regio, en beschikken zo over de nieuwste technieken die anders buiten bereik blijven. De kennis en kunde vloeit terug in de regio door samenwerking met hogescholen en universiteiten. Studenten draaien volop mee in de bedrijfsprojecten. Ondernemers krijgen eveneens de uitnodiging om met vragen binnen te lopen. Met 50 bedrijven die zich binnen een jaar aan de Health Hub verbonden hebben, is de ambitie al dubbel en dwars behaald.

De bedrijven, de provincie en de kennispartners investeren in het gezamenlijk initiatief, dat banen, studentenleerplekken en business oplevert.

In 2015 is Springboard omgedoopt naar Health Hub Roden, een naam die beter past bij deze PPS die werkgelegenheid combineert met business, opleiding en het op de medisch-technologische kaart zetten van de regio. Zo komt er met geld vanuit gedeputeerde staten een nieuw bedrijf op de 1^e etage, met een eigen cleanroom gericht op onder meer het ontwikkelen van medische verpakkingen. Meer en meer zijn buitenlandse investeerders geïnteresseerd in dit Drentse initiatief.

Arbeid en Zorg: er is veel, maar versnipperd en weinig structureel

De vraag of er verdere samenwerking kan plaatsvinden op de versnipperde markt van arbeid en gezondheid is niet nieuw. Ape, een bureau voor public economics, inventariseerde voor ZonMw hoe het er anno 2015 voor stond en dan specifiek rond arbeid en zorg, naar aanleiding van het in 2014 verschenen SER advies 'Betere zorg voor werkenden'. Naar voren kwam dat onderzoekers van universiteiten en hogescholen behoefte hebben aan:

- 1) kennisontwikkeling,
- 2) digitale structurering,
- 3) samenwerking met cliënt,
- 4) richtlijnen en implementatie en
- 5) governance & financiering.

De algemene conclusie is dat er veel beschikbaar is, maar dat ook de nodige initiatieven stoppen als de financiering ophoudt.

ArboAntwoord.com van NCvB en Coronel instituut voor Arbeid en Gezondheid voor het ontsluiten van kennis over werk, gezondheid en veiligheid aan bedrijven is zo'n voorbeeld.

Mensen op de werkvloer konden online een vraag stellen die experts beantwoordden. Na afronding van het onderzoek, waar de portal deel van uitmaakte, is de portal gestopt vanwege het ontbreken van structurele financiering.

Het advies voor een bestendige kennisinfrastructuur, licht directeur/partner Philip de Jong van Ape toe, is een 'milestone' programma, dat voortbouwt op bestaande infrastructuren en bij nieuwe kennisontwikkeling eerst de financiering voor continuering in orde heeft. Bijvoorbeeld in de vorm van gecombineerde financiering via overheid, provincie, gemeente en andere stakeholders die vaak het proces in een stuurgroep begeleiden. Op die manier is er kans op een volwaardige infrastructuur.

Health~Holland: Life, Sciences & Health

Los van de overheid, maar wel als stichting onder het ministerie van EZ en het topsectorenbeleid, opereert Health~Holland als verbinder tussen partijen op het gebied van gezondheid. 'Ouderen en mensen met een chronische aandoening zijn het succes van onze maatschappij', is de visie van Nico van Meeteren directeur van Health~Holland. Het is zaak onze kennis goed te benutten en in het buitenland te laten zien om zo onze positie op de kennismarkt te vergroten. Dit vraagt om verbinding tussen de goede initiatieven die nu los van elkaar opereren.

Zo heeft een door Health~Holland gearrangeerde ontmoeting tussen arts en geneticus Hans Clevers, de man achter de organoïds -het ontwikkelen van nieuwe organen door stamceltechnology - en Barend Mons, de expert in bio data, geleid tot één van de eerste mede door EZ ondersteunde projecten.

Naast verbinder, is er via het TKI-bureau van ministerie van EZ 'op-plussing' van 20% van het reeds gerealiseerde onderzoeksbudget mogelijk. Het moet dan gaan om echt vernieuwende initiatieven, publiek-privaat gefinancierd die zich niet alleen begeven op technische innovatie maar tevens kennisvalorisatie nastreven en een maatschappelijke meerwaarde hebben. Bij het laatste gaat het dan om de ambities van

het topsectoren-beleid gericht op vitaal functioneren en meedoen in de samenleving waarbij gezondheid, naast andere zaken, een middel is. Verder zijn punten als productiviteit bevorderen, betaalbaarheid en business value voor Nederland doorslaggevende aspecten.

Een ieder heeft daarbij verschillende belangen. Het mechanisme is om deze belangen om te zetten naar een gezamenlijke maatschappelijke opgave die moreel, substantieel en financieel borging krijgt.

Onco XL is een voorbeeld waarbij onderzoekers op het gebied van kanker de concurrentie omzetten naar een samenwerking in de vorm van een topinstituut voor kankeronderzoek. Met samenvoeging van de budgetten van de afzonderlijke centra, aangevuld door KWF en een TKI-budget. Andere voorbeelden zijn Longalliantie Nederland, AMR (anti microbacteriële resistentie) en RegMedXB (Regenerative Medicine Across Borders)

Een ander niet te onderschatten invloed-mechanisme is de Nationale Wetenschaps Agenda (NWA), volgens van Meeteren. Met drie routes van personalized medicine, regeneratieve geneeskunde en preventie, behandeling en gezondheidszorgonderzoek. De uitwerking van deze agenda vormt een propositie voor het nieuwe kabinet met als streven om circa 1,2 miljard investeringen te genereren voor R&D en innovatie. Het thema arbeid en gezondheid krijgt, naar mening van de aanwezigen, nog te weinig aandacht in de NWA.

ZonMw: financiering van gezondheidsonderzoek

Met gelden van ministeries van OCW (via NWO), VWS en SZW geeft ZonMw een financiële impuls aan onderzoek op het gebied van gezondheid, ook vanuit arbeidsperspectief. Van 2010-2014 was er het programma Arbeidsparticipatie en Gezondheid, met als resultaat kennis over de effectiviteit van 36 programma's. Eén van de

zogenaamde Parelprojecten daarbij is Stay@Work van het onderzoeksteam van Han Anema VUmc, gericht op rugletsel in de context van werk. Rugletsel is niet te voorkomen met deze methode. Wel zijn mensen eerder aan het werk. Het participatieve element van de interventie kent bredere toepassingen dan alleen rugletsel, zoals in ziekenhuizen ter voorkoming van AMR (anti microbacteriële resistentie).

Aansluitend is het 5^e Programma Preventie gestart, licht programmacoördinator Jeanet Bruil toe. Binnen dit programma, dat tot 2018 loopt, is gezond werken een speerpunt naast onderwijs, gezonde wijk, preventie in de zorg en vroege opsporing van ziekten. Voor het vormgeven van de subsidieoproep in najaar 2016, loopt een kennissynthese 'Werk(en) is gezond' die de lacunes in kaart brengt. Erasmus MC Rotterdam, UMC Groningen, de Universiteit van Tilburg, VUmc Amsterdam en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) voeren dit onderzoek gezamenlijk uit. De aandacht gaat onder meer uit naar betere samenwerking met arbeidsorganisaties om kennis te delen.

Stressprevention@Work

Wat is het grootste gezondheidsprobleem op het werk? Zo start Allard van der Beek EMGO de eerste pitch in de carrousel. Gezien de naam van het project dat hij neerzet, is het niet gek dat hier het antwoord 'stress' en psychische klachten volgt. Hoewel Nederland een hoge ervaren werkdruk kent, zijn er, op regelmogelijkheden na, weinig specifieke interventies rond werkstress. Zie hier het initiatief van TNO, Tranzo, HAN, Trimbos in samenwerking met bedrijven en VWS. Stressprevention@Work kent drie onderdelen. Het start met een

vijfstappenplan waarmee bedrijven in kaart brengen wat ze willen bereiken en wat ze al weten en doen, om vervolgens een interventie te kiezen waarmee ze aan de slag gaan. De ervaringen van het bedrijf vinden beslag in een evaluatie, maar vormen eveneens de spil van regionale leernetwerken waar bedrijven bij elkaar komen. Daarin komt aan bod hoe bedrijven de aandacht en acties rond stresspreventie kunnen vasthouden en borgen. Tot slot is er een online portal waar bedrijven in kaart kunnen brengen waar ze tegen aanlopen. Op basis van hun input, volgt een suggestie voor interventies. Dit zijn niet alleen evidence based interventies en een overzicht van mogelijke aanbieders, maar eveneens goede praktijken van andere bedrijven. Onderzoek begeleidt de ondersteuning aan bedrijven. Zo is er practice based onderzoek als basis, is de portal in pilots getest, en vindt nu een gecontroleerde trial plaats naar implementatie van de portal.

SPRINT

Voluit hebben we het over Smart Prevention, Rehabilitation & Intervention Technologies for improved mobility. Het is een zogenaamd IMDI research center, een innovatieve medical devices initiative, die innovatieve sensor- en interventietechnologie ontwikkelt en inzet om, in dit geval, duurzame inzetbaarheid van mensen te vergroten. Techniek kan signaleren wie risico loopt op arbeidsuitval, maar ook gedragsverandering begeleiden en monitoren. Zo krijgen werknemers feedback op hun gedrag. Alleen zij krijgen dit, er vindt geen data overdracht aan werkgever of anderen plaats. Door gebruik te maken van bestaande systemen en die te combineren, kunnen nieuwe toepassingen ontstaan. Bedrijven testen deze vervolgens in pilotvorm uit. En dit spreekt bedrijven aan. Zo'n 65 bedrijven zijn betrokken. 'Het is een mooi

voorbeeld van een PPS', geeft Bart Verkerk, directielid SPRINT aan. Naast de bedrijven, zijn drie universiteiten, twee hogescholen, diverse revalidatiecentra, onderzoeks- en zorginnovatieorganisatie betrokken in SPRINT. 'Bedrijven komen naar ons toe met een vraag, wij bekijken of we voor hen een oplossing in productvorm kunnen aanbieden'. Zo leeft de vraag hoe je als bedrijf kunt inspelen op vergrijzing van het personeel.

Fit for Work: werkbehoud bij aandoening

Waarom een biofarmaceutisch bedrijf investeert in dit thema: Hanneke Verhelst Government Affairs and Strategic Health Initiatives Manager AbbVie, gaat gelijk in op deze vaak gestelde vraag. Vanuit het zorgveld kregen ze regelmatig terug dat door medicatie de ziekteactiviteit vaak beheersbaar is, maar dat veel patiënten problemen krijgen met het werk. 'Je voelt je beter als je werkt', vat Verhelst de patiëntervaringen samen. 'Niemand vindt het leuk om patiënt te zijn'. Het resulteerde in de AbbVie visie 'Mensen fit voor werk en privé leven'.

Om te kunnen werken, heb je niet alleen zorg nodig, maar ook andere ondersteunende structuren. 'Je kunt een perfecte arts hebben, maar als je leidinggevende het er bij laat zitten, gaat het mis. En vice versa'. Het initiatief voor Fit for Work was geboren.

Gestart in 2012 is het nu uitgegroeid naar een netwerk waaraan meer dan 20 organisaties vanuit zorg, beleid, werkgevers, werknemers, onderzoek zich inzetten voor werkbehoud bij een chronische aandoening. Met de ontwikkeling van praktische tools voor werknemers, werkgevers en zorgverleners. En het uittesten van deze tools in de praktijk. Zoals het Target@Work project, gericht op werk als behandeldoel in de reumatologiezorg.

Verder is agendering een speerpunt. Zo is het Fit for Work manifest aangeboden aan de vaste kamercommissie SZW, vinden politieke ontbijten plaats met Tweede Kamerleden en zijn er jaarlijks congressen. Dit jaar op 25 mei als associated event binnen het Nederlandse EU voorzitterschap samen met de SER. Centrum Werk Gezondheid coördineert Fit for Work.

Patroonherkenning

Een medewerkerstevredenheidsonderzoek kan een goede voorspeller zijn voor burnout en arbeidsuitval. Dit ontdekte Johan Huizinga. Hij heeft 40 jaar gewerkt als onderzoeker bij overheid en politie. Nu heeft hij een onderzoeksbureau voor kwaliteitszorg. 'Door achteraf naar voren te kijken, kun je goede voorspellingen doen', licht hij de werkwijze toe. Over de jaren heen bekeek hij de scores op medewerkeronderzoeken. Een bedrijfsarts had deze data koppeling geanonimiseerd. Het jaren eerder slecht scoren op herstel na werk, bleek een goede voorspeller te zijn voor arbeidsuitval, met als patroon dat medewerkers op 9 van de 33 aspecten significant slechter scoorden dan hun collega's.

Bij de politie loopt nu een proef dat medewerkers met dergelijke scores op vrijwillige basis een gesprek krijgen met de bedrijfsarts en, vervolgens zo nodig, een interventie aangeboden krijgen.

Fit4Sustainable employability

Nog een Fit-project, maar dan binnen de Hanze Hogeschool, dat de vorm heeft van een interdisciplinaire netwerk gericht op het verhogen van de duurzame inzetbaarheid van medewerkers met de inzet van technologie en coaching. Dat is Fit4Sustainable employability in het kort.

Programmamanager Claudia van Orden vertelt dat ze met dit initiatief studenten en MKB bedrijven bedienen. Verder levert het aangrijpingspunten voor maatwerk door kennis over effectiviteit van methodologieën. Praktische voorbeelden zijn de inzet van sensortechnologie en coaching bij advisering over leefstijl. En, met provinciale ondersteuning, het monitoren van de functionele fitheid van brandweerlieden, zowel fysiek als mentaal. Samen met het Pim Mulier instituut test de Hanzehogeschool momenteel de effecten van het nieuwe werken op de gezondheid van het eigen personeel.

Wat missen we?

Na de presentaties en pitches, was er een open space sessie, met discussies rond drie thema's. Te starten met: welke elementen in de keten van arbeid en gezondheid missen we? Hier volgt de samenvatting. De flipover vellen zijn opgenomen in een bijlage.

- Wat werkgevers willen aan kennis, inzicht en onderzoek
 - o In behoefte-onderzoek ontbreekt vaak het perspectief van de werkgever/ondernemer.
 - o Dit hangt er van af wie je spreekt of wie de vragen beantwoordt. Is

dit HR, de directeur of de leidinggevende.

- Wat is de meerwaarde voor de gebruiker (werkgever/werknemer).
 - o Het gaat over de behoefte nu. Het is lastig om te voorspellen wat je in de toekomst nodig hebt.
- Nederlands bedrijfsleven staat niet gelijk aan multinationals.
- Betreft het een organisatieverandering of individuele gedragsverandering.
 - o Vraag- versus oplossingsgestuurd
 - o Leidinggevende/werkgever vraagt om verzuimoplossingen.
 - o Geen medewerker vraagt om duurzame inzetbaarheid
- Idee van embedded onderzoekers: in the box, daar probleem oppakken en onderzoeken.
- Maar ook: we werken zelf in een organisatie, hoe gaan we daar om met deze thema's?

Wat zijn belemmeringen en welke oplossingen zien we hier voor?

- Vergroten van probleembewustzijn:
 - o Er is weinig probleembewustzijn. Het onderwerp is niet 'sexy'.
 - o Ook komt voor dat we het probleem herformuleren zodat het past bij de oplossingen.
- Waarom en wat moeten we investeren, vragen bedrijven zich af?
 - o Kunnen we leveren wat ze *willen* gebruiken.
 - o En ze willen wat terugzien van hun investering (ROI) en verwachten dit ook.
- Weinig investeringen vanuit bedrijfsleven op dit moment. Het is zelden dat een bedrijf flink investeert.
- Mogelijke investeerders:
 - o Zorgverzekeraars. Bijvoorbeeld hogescholen via Livvit Achmea. Hanzehogeschool werkt samen met Menzis.
 - o Sectoren. Arbeid was daarvan een succes. Nu zijn er goede ontwikkelingen bij beroepsgoederenvervoer.
- Omdraaien: waar zijn bedrijven in geïnteresseerd? In topkennis!
 - o Alignment met top aangaan op dit gebied. Hoe richt je top in? Zo top informeren.
 - o In gesprekken meerwaarde laten zien.
- Ook aangeven waar we mee gaan stoppen.
 - o Zo zijn er ruim 150.000 appjes in Nederland. Die gaan we toch niet allemaal valideren?!
 - o Er ligt voldoende op de planken. Nu iets maken dat echt

- interessant is voor bedrijfsleven, en dit samen met bedrijven doen.
- Van geïsoleerd naar gezamenlijk doel.
 - o Het proces van samenwerking met andere onderzoekers reframen, zodat het een gezamenlijk doel wordt.
 - o Dit vraagt het loslaten van tegenstrijdige belangen.
 - o Vertrouwen kost tijd, maar levert een betere samenwerking en resultaten op.
 - o De volgorde is eerst gezamenlijk en dan samen methode/protocol vaststellen.
- Vermarkten
 - o Als we problemen van bedrijven oplossen met ontwikkeling van producten en diensten, dan is investering door bedrijven een reële vraag.

Hoe kunnen we onderzoeksinitiatieven meer op elkaar afstemmen?

- T-shaped professionals
 - o Dit denken komt vanuit de ICT wereld, waar je kennis moet hebben van de disciplines waarmee je samenwerkt of iets voor ontwikkelt zonder dat je zelf alles beheerst of die rol overneemt.
 - o In het handelen houd je rekening met elkaars kennis, vaardigheden en belangen.
 - o Dit leidt tot meer informele programma's (ipv projecten) waar iedereen zijn belang in kwijt kan. Zoals studenten een leerplek bieden, data voor publicaties en zo meer.
- Kijken naar andere initiatieven buiten arbeid & gezondheid
 - o Zoals RegMedXB (Regenerative Medicine Across Borders) en Onco XL, die er ruim twee jaar over deed om te komen tot een samenwerkend programma.

Conclusies

- We gaan aan de slag als informeel platform, zonder regels vooraf, wel op basis van hier gemaakte afspraken en besproken ideeën.
- We mogen daarbij tegengestelde belangen hebben
- We zetten in op het vermarkten door:
 - o Te laten zien dat het aantrekkelijk en waard is om te investeren
 - o Private partijen te interesseren
 - o Een klasje te maken van de investeringen die we gezamenlijk

over de projecten en programma's al hebben.

Vervolg

- Vervolg sessie met bedrijven op locatie van een bedrijf.
 - o Genoemd zijn Philips in Best en Johnson & Johnson Amersfoort.
- Een groepje gaat kennismaken met een delegatie van Onco XL of RegMedXB om te horen hoe zij gekomen zijn tot samenwerking en een nieuw programma.

Meer informatie

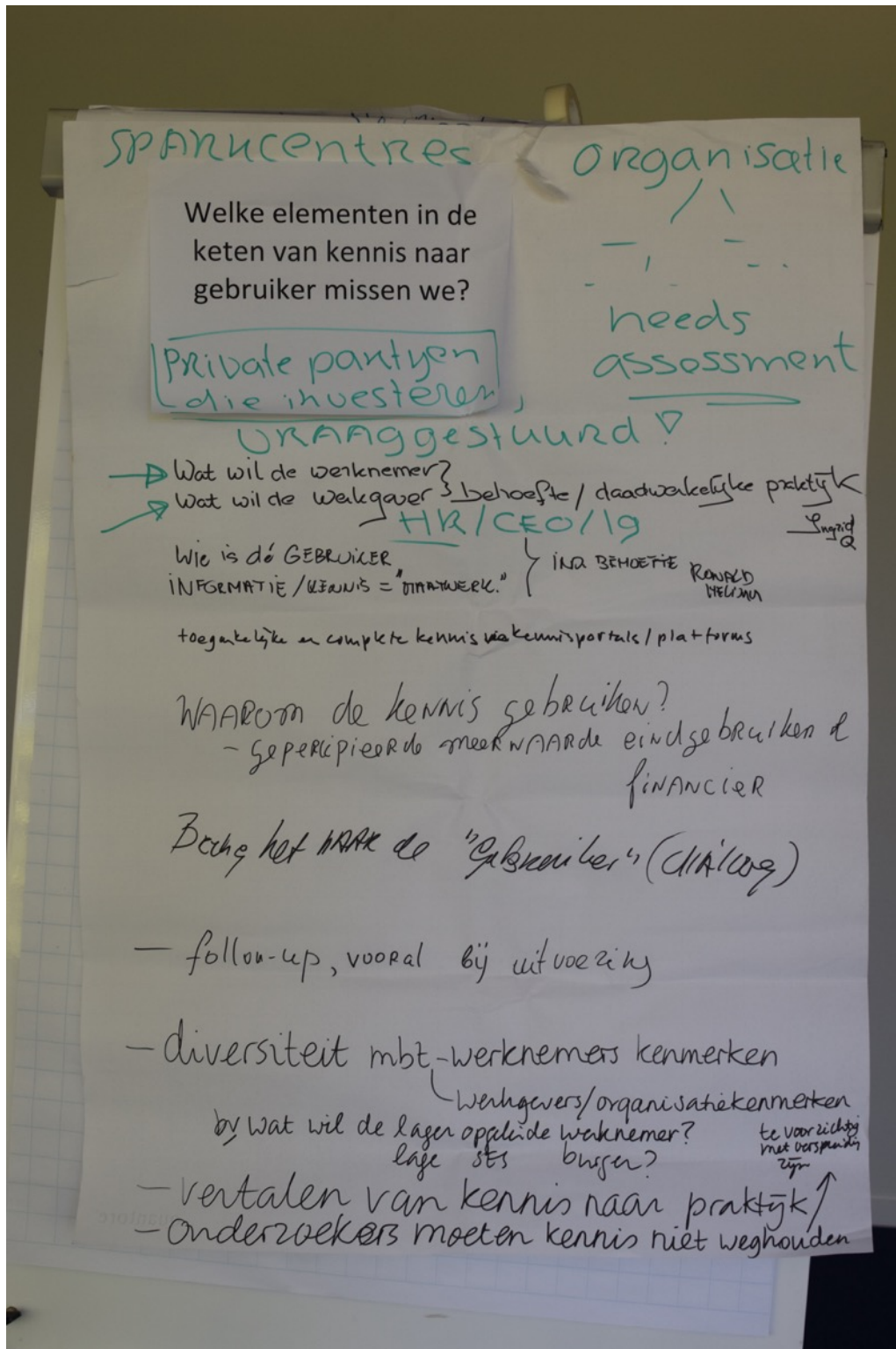
- Ape 'Verkenning Kennisinfrastructuur Arbeid en Zorg' <http://www.ape.nl/nl/projecten/default.asp?nID=232>
- Centrum Werk Gezondheid www.centrumwerkgezondheid.nl en www.werkenchronischziek.nl
- Fit4Sustainable Employability www.fit4se.com
- Fit for Work Werkbehoud bij chronische aandoeningen www.fitforworknederland.nl
- HAN Lectoraat Arbeid & Gezondheid <http://www.han.nl/onderzoek/kennismaken/revallidatie-arbeid-sport/lectoraat/arbeid-en-gezondheid/>
- Health Hub Roden <http://www.healthhub-roden.nl/>
- Health~Holland <http://www.health-holland.com>
- IMDI <http://www.imdi.nl/>
- Nationale Wetenschaps Agenda (NWA) <http://www.wetenschapsagenda.nl> en <http://www.zonmw.nl/nl/over-zonmw/nationale-wetenschapsagenda/>
- Target@Work werk als behandeldoel www.centrumwerkgezondheid.nl/target@Work
- SER advies 'Betere zorg voor werkenden' <https://www.ser.nl/nl/publicaties/adviezen/2010-2019/2014/toekomst-arbeidsgerelateerde-zorg.aspx>
- SPRINT <http://www.imdi-sprint.nl/>
- Stressprevention@Work <http://www.stresspreventionatwork.nl/>
- ZonMw www.zonmw.nl

Initiatiefnemers

Deze werkconferentie is een initiatief van Paul Baart en Tamara Raaijmakers (Centrum Werk Gezondheid - verslag), Yvonne Heerkens (Hogeschool Arnhem en Nijmegen), Bart Verkerke (UMCGroningen/Universiteit Twente).

Correspondentie graag via Paul Baart:
gsm 06-53 92 15 98
p.baart@centrumwerkgezondheid.nl

Mei, 2016

Oplissingen

Welke hick-ups zijn er
voor doeltreffende
samenwerking

Randvoorwaarden die je eigen organisatie
OPL: Financieel Format] stelt (A. de Kijh-UM)

Hoe Tegengestelde belangen overwinnen (Philip de Jaf)

(Orlossing) - Koordinator/Leiter → altg. wichtig. J. Brühl
Regisseur

- Vertrouwen (kost tijd)

high-up → oplossing

- Van verschillende doelen naar gezamenlijk overkoepelend doel
 - bij start tijd nemen om vertrouwen te winnen
 - ~~elk~~ ieder gelijk behandelen (NL!) kan juist oneerlijk zijn
 - loslaten eigen frame → pijnlijk
 - proces RE-framing → gezamenlijk
 - uniforme meetprotocollen frame (LP)
- Bart V.

Hoe kunnen we
onderzoeksinitiatieven
meer op elkaar afstemmen?

'Groen in de
Zorg.'
IVN
HANZE
Vluchtelingenwerk.

Overkoep. orgaan (vraagbaak)

T-shaped programmeleiders in een
informeel netwerk vanuit wederkerigheid

- verbindingen onderling faciliteren.
hoe weten we, wie wat doet/kan?

Wat gaan we samen stoppen en niet/voort
doen? (Nico)

meer gebruik maken
Waarom moeten Vanwater al is /
we altijd breed
afstemmen? <Stafette

quantore

Wat je verder kwijt wil:

- Wetgeving veranderen (Sociale Zekerheid)
- Opvoeding
- met welke business case krijgen "we" hard geld van private partners (Allard)

ROI

MKB → in-cash bydragen
(GE) eisen aan ←
wat er geleend wordt

Sector? topkennis!
 vermarkten

Afspraken

ge-nogo
→ voor
zomervakantie
→ ^{bij} bedrijf
→ max. 1 jaar

1) landelijk platform A&G

Zonder regels vooraf

2) Investering in-cash
wel bereid tot
in-kind investering
door bedrijven

3) ~~zonder~~ strijd

(met)

4)

initiatiefgroep
mail !
o

→ partijen / welke?

→ uitdaging

→ over eigen schaduw
heen stappen